

- Suntaks gamla kyrka, medeltidskyrka från 1100-talet.
- Dubbelboden mitt i Suntak, från 1600-talet.
- Gravfält vid Klostergården, 500 f.Kr - 1050 e.Kr.
- Storegården, från 1700-talet.
På sommaren är det aktiviteter varje lördagseftermiddag fr.o.m. midsommardagen. Midsommarfirandet på Storegården är tradition.
- Kaptensbostället Klostergården. 1800-talet. Har fått Europa Nostra diplom.
- Suntaks nya kyrka uppförd 1899-1902. Sen några år utvändigt renoverad.
- Suntaks f.d. folkskola. 1920-talet - Suntaks Sockenstuga. Sockenstugeföreningen bildades 1973.
- Mariebergs Herrgård.
- Enebacken mitt i Suntak. En underbar utsiktplats.
- Skruval, vid järnvägsbron. Finns i bara några exemplar i Sverige.

Suntak

Suntaks by

Suntaks socken består av två byar, Suntaks by och Flata by. Varför socknens urinnevånare först slog sig ned här är lätt att förstå. Här finns vatten, i form av bäckar och sjöar, med goda möjligheter till fiske. Vidare består jorden av lättbrukad sandjord, passande dåtidens primitiva redskap.

Troligtvis har människor varit bosatta i socknen sedan stenåldern. Fynd av skafthålsyxor, gjorda i grönsten, kraftigt förminskade genom upprepad skärpning torde bekräfta det. Att yxorna skärpts så ofta tyder på att det är arbetsyxor som använts i det dagliga livet. Från brons- och järnålder finns gravfält och stensättningar som tyder på att människor stadigvarande uppehållit sig i socknen.

Marieberg

Mariebergs herrgård strax sydväst om Suntaks gamla kyrka skapades genom samslagningar av tre gårdar i Suntaks by vid laga skiftet 1847. Gården uppkallades efter godsägare Wahlbergs hustru Maria. Manbyggnaden av timmer i två våningar uppfördes ca 1850 och har en välbevarad exteriör sedan byggnadstiden.

Huset har fasad av ljusgul locklistpanel, vitt listverk och mansardtak med svart falsad plåt. Huvudfasaden kröns av en centralt placerad fronton. Inneflyglarna är två, med varandra i stort sett identiska, timrade boningshus med gul locklistpanel och mansardtak med tvåkupigt tegel.

Båda byggdes samtidigt med manbyggnaden. Ekonomigårdens bebyggelse är genomgående från ca 1900-1930.

Gården brukas idag inte som privatbostad. Bostadshuset hyrs istället ut veckovis. Mer information hittar du på www.novasol.se.

Kontaktperson:
Rolf Gustavsson 0502-41393

Gravfältet vid Klostergården

Omfattar ca 70 fornlämningar, varav 66 runda och två tresidiga stensättningar samt 2 resta stenar. Gravfältet som sannolikt utgjort begravningsplats för den forntida byn har anlagts under järnåldern (500 f.Kr - 1050 e.Kr).

Gravfältet sköts av Suntaks Sockenstugeförening. Projekt pågår för restaurering och skötsel av Enebacken. Detta i samarbete med Länsstyrelsen och Tidaholms Kommun. Kontaktperson: Mats Bende 0502-41112.

Suntak Klostergården

Under åren 1685-1876 var Klostergården i Suntak tjänsteboställe för kompanicheferna vid Skaraborgs Regemente. Efter skiftesreformerna på 1800-talet uppfördes 1869-1873 ett nytt bostadshus i två våningar ca 100 meter från den gamla platsen. Bostället, som hade stått obebott under 1980-talet, var i det närmaste förfallet och hade stora skador.

Byggnaden har på privat initiativ återförts till sin forna glans genom en högklassig restaurering. Ett nytt tak lades, väggar timrades, fönstren med sina handgjorda glas har varsamt renoverats. Utvändigt har husen målats i den ursprungliga färgsättningen och invändigt renoverats genom bl.a. återanvändning av dörrar,

beslag m.m. Lusthuset, det f.d. hemlighuset som var mycket skadat revs och byggdes upp på nytt. Till grund för ett återställande av den ursprungliga trädgårdsanläggningen från 1870-talet har en plan upprättats för en successiv restaurering.

Ett Europa Nostra diplom har tilldelats Suntak-Klostergården i Tidaholm för den på privat initiativ varsamma restaureringen och återuppbyggnaden av det f.d. militärbostället. Numera privatbostad. Kontaktperson: Mats Bende 0502-41112

Suntaks f.d. Folkskola

Suntaks f.d. folkskola drivs sedan 1973 av Suntaks Sockenstugeförening. Föreningen har idag ca 100 medlemmar. Den har livaktig verksamhet med flera olika tillställningar bl.a. "Suntaksdagen".

På andra våningen finns en vävstuga med 9 stycken vävstolar. Vävstugan drivs av Suntaks kvinnliga nätverk som firade 10 år 2007.

Kontaktperson: Mona och Leif Carlsson 0502-41123

Dubbelboden, Klostergården

Suntak visar med sina fornlämningar och byggnadsminnen - gravhögar, fornläger, den ovanligt välbevarade romanska kyrkan, den gamla kykogården, nya kyrkan, Storegården, resterna av byn i form av källare, husgrunder och hagmarken som tidigare varit bytomt, militärbostället, etc. - på bebyggelsehistorisk kontinuitet från förhistorisk tid till tiden efter skiftena och 1800-talets kulturomvandling. Varje element har ett värde i denna över 1000-åriga historia, även det år 2000 renoverade uthuset - dubbelboden. Huset, som det nu står, bör ha använts till lagring och torkning av spannmål. I så fall måste säden ha placerats i lösa bingar eftersom det inte syns spår i väggtimret efter infästning för förvaringsfack, om detta är riktig tolkning kan man misstänka att höjningen av huset varit knuten till större skördar.

Kontaktperson: Einar Bergvall, Dimbobygdens Fornminnes- och Hembygdsförening 0502-40243, 070-5201962

Suntaks Gamla Kyrka

Suntak är den enda församling i Tidaholms pastorat som har två kyrkor där båda används. Suntaks ödekyrka är en sällsynt välbevarad enhet av romansk arkitektur, enligt Sveriges Ruinskrifter från senare hälften av 1100-talet. Interiören har berikats med sen karolinsk inredningskonst av provinsiell prägel. På väggarna finns rester av senmedeltida kalkmålningar av mästare Amund. Plafonden är ett arbete utfört av klockaren i Acklinga, Anders Wetterlind, 1769.

På Västergötlands Museum i Skara, finns en märklig biskopsbänk, Suntaksstolen, med skulpterat drakhuvud, troligen från tidig medeltid. Dopfunten, förmodligen engelskt arbete från 1100-talet och predikstolen från 1700-talet, har överförts till nya kyrkan.

Enligt muntlig tradition fick byggmästaren i provision att använda materialet från den gamla kyrkan då den nya byggdes år 1902. Som tur var ansåg troligen byggmästaren att det inte var tillräckligt lönsamt att använda materialet från den gamla kyrkan. Detta är vi idag tacksamma för.

Mer fakta om Gamla Kyrkan finns inne i kyrkan och på anslagstavlan vid Storegården. Kyrkan är öppen vår, sommar och höst. Kvällsgudstjänst från midsommardagen till sista augusti.

Kontaktperson:
Rune Johansson
0502-41363

Storegården

Vid början av 1700-talet låg Suntaks nio gårdar utplacerade i en ring med kyrkan i norra änden. Den gamla kyrkan, byggd i slutet på 1100-talet har troligtvis använts som förskansning mot inkräktare. Av de nio gårdarna finns endast en kvar på sin ursprungliga plats, Storegården. I Suntaks by har hittats stenåldersyxor och i socknen finns gravfält från brons- och järnålder vilket indikerar en stadigvarande bosättning sedan urminnes tider. Storegården, helt byggd av trä, har förskonats från ombyggnader och representerar på ett utmärkt sätt hur en mangårdsbyggnad kunde se ut vid 1700-talets slut och 1800-talets början.

Mangårdsbyggnaden uppfördes ursprungligen för två familjer år 1817 enligt muntlig tradition men är troligen betydligt äldre. Den enda moderniseringen som gjorts är att torv- och vasstaket byttes mot tegelbetäckning år 1902.

Storegården tillhörde den typ av gårdar som går under benämningen den götiska. Den götiska gården karakteriseras av sina två gårdsplaner varav den ena ligger i anslutning till mangårdsbyggnaden, skild från ekonomibyggnaderna genom stängsel av något slag. Kring den andra planen, fägården, grupperar sig byggnaderna ofta symmetriskt och är placerade så att de yttre byggs i vinkel i förhållande till de andra, så att gården nästan är kringbyggd.

Mangårdsbyggnaden är uppförd av brädfordrat liggtimmer och mäter drygt 20 meter på längden 6 på bredden och 4 vid knuten. Byggnaden är timrad ända upp tillnocken. Byggnadens två bostäder består av förstuga, kök och ett stort rum, kallad salen. Från förstugan leder en trappa upp till vinden, som gjorts rymlig på bekostnad av underliggande utrymmens takhöjd.

På andra våningen finns en mycket fin föremålssamling donerad av Henry Carlsson.

Storegården hålls öppen lördagar från midsommardagen till mitten av augusti kl. 15.00-18.00. Om du önskar besöka gården under annan tid, se anslagstavla i Storegården.

Stöd föreningens verksamhet genom att köpa Dimbobygden och bli medlem.

Är du road av att hjälpa oss i vårt arbete på Storegården, har du något bidrag till vår årsskrift Dimbobygden eller har du kanske nya friska idéer om hembygdsarbetet? Då är vi tacksamma om du tar kontakt med någon i föreningens styrelse.

Einar Bergvall	0502-402 43, 070-520 19 62
Arne Gustavsson	070-376 41 42
Margaretha Wilhelmson	0502-431 48
Irma Kvist	0502-423 12
Eva Fällström	0500-47 10 37
Ulla Holm	0502-424 92
Mona Carlsson	0502-411 23 (har nyckel till Storegården)